

TEZAU LITURGIC
19 IANUARIE
SF.IUSTIN POPOVICI

VIATA
SF.CUVIOS
MACARIE
CEL MARE

BELGRAD, 1972

Архимандрит ЈУСТИН Поповић ЖИТИЈА СВЕТИХ

19. ЈАНУАР ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ МАКАРИЈА ЕГИПАТСКОГ[1]

Отаџбина овог преподобног Макарија беше Египат, село Птинапар. Родитељи његови живљаху у Египту; имена им беху као древним праоцима Авраму и Сари: отац се Макаријев зваше Аврам, и беше свештеник, а мајка Сара. Пошто беху бездетни, они се одвојише у погледу брачне постеље, али се не одвојише у погледу љубави, и живљаху доста година не сједињујући се телесно, но сједињени духовно. Свој живот украшаваху уздржањем и постом, молитвама и бдењима, милостињама и гостопримством, и многим другим врлинама. По попуштењу Божјем би изненадна најезда варвара на Египат; варвари опљачкаше житеље Египта, те и родитељи Макаријеви веома осиротеше, и помишљаху да напусте своју отаџбину. Но једне ноћи, Макаријевом оцу Авраму јави се у сну свети патријарх Аврам, чесна изгледа, светле лепоте, одеће сјајне као сунце. Тешећи га и говорећи му да положи наду у Господа, он му

саветова да се не удаљује далеко, него да се само пресели у село Птинапар. И још му рече свети Аврам да не лишава себе и супругу своју брачног телесног сједињења, пошто Бог хоће да их благослови блаженим плодом, као што, - додаде, - благослови мене када се преселих у земљу Хананску, јер ми даде сина у старости.

Пренувши се од сна, свештеник Аврам исприча своје виђење госпођи Сари, и обоје узнесоше захвалност Богу, и не оклевајући преселише се у поменуто село. То село беше недалеко од Нитријске пустиње. Божји промисао пресели тамо Макаријеве родитеље, да би њихов будући син лакше заволео Пустињачки живот. Живећи у селу Птинапару отац Аврам се веома тешко разболе, и очекиваше смрт. Но једне ноћи, лежећи тако на болесничком одру, он мало задрема, и имађаше овакво виђење у сну: Анђео Божји изиђе из олтара, приближи се њему, и рече: Авраме, Авраме, устани са одра свога! - А он му одговори: Болан сам Господе, и не могу да устанем. - Онда га Анђео благо узе за руку, и кротким гласом рече му: Бог се смиловао на тебе, и уклања болест твоју од тебе, и даје ти благослов свој, јер ће жена твоја родити теби сина, истог имена са блаженством[2], обиталиште Светога Духа; он ће анђелски живети на земљи, и многе ће привести Богу.

Болесник се прену из сна од тог виђења, и одмах се осети потпуно здрав; и устаде испуњен страхом и радошћу, и стаде ходати, и исприча супрузи својој Сари све што виде и чу од Анђела у виђењу. А да је то истина, потврђиваше његово изненадно потпуно оздрављење од тешке болести. И обоје благодарише Богу свемилостивом добротвору свом. Потом затрудне Сара у старости, и када дође време, роди мушко дете, и наденуше му име Макарије, што значи блажени, и просветише га светим крштењем.

Када дете одрасте и постаде пунолетно, и добро изучи Свете Књиге, родитељи, као да заборавише шта је анђеоло рекао у виђењу о њему, хтедоше да га жене, иако он није хтео. Он се на све могуће начине отимао, желећи да се венча са једином бесмртном невестом: блаженим животом. Ипак се потчини родитељској вољи, али са једном благом намером у души. Свадба се обави, и младенци уђоше у ложницу. Младожења Макарије се направи као да га спопаде нека изненадна болест, и не дотаче се невесте, већ чист изађе из ложнице. И сву наду полагајући у Бога, он само к Њему јединоме упираше очи срца свога, и мољаше Му се свом душом да му подари да се што пре одрекне света и постане монах. Једнога дана деси се да неки његови

рођаци пођоше у Нитријску гору[3], да отуда донесе шалитру (= нитру), јер је тамо има много због чега се та гора и назива Нитријска. Тада, по наређењу својих родитеља, пође са њима и Макарије. И када дођоше до Нитријског језера, Макарије мало сврну с пута, желећи да се одмори. И заспа. И виде у сну једног дивног човека, који је блистао у светлости, и говорио му: Погледај, Макарије, ова места у пустињи, и разгледај их, јер ти треба да се настаниш у овој пустињи. - Чим виђење престаде, Макарије се трже из сна, и размишљаше о ономе што виде и што му би речено. И беше у недоумици, шта то треба да значи. Јер у то време још не беше пустиножитеља, осим Антонија Великог, и Павла Тивејског негде у унутрашњости пустиње, за кога нико није знао. После три дана, Макарије се врати из Нитрије дома, и затече своју невесту у страшној грозници, већ на самрти. Она и умре на његове очи, и као невина девојка отиде у живот вечни. Макарије топло захвали Богу за ово. И извуче из тога поуку за себе, говорећи себи: Макарије, пази, и постарај се о души својој, јер треба да и ти наскоро оставиш овај живот. - И Макарије се ни о чему више не брињаше, већ стално одлажаше у храм Господњи, и читаше Божанске Књиге. А родитељи, видећи такав живот његов, не

усуђиваху се ни да помену пред њим женско име, него се радоваху због целомудрености његове. Аврам, отац његов, већ беше веома остарио, па се и разболе. А изгуби и вид од старости и болести. И блажени Макарије служаше му усрдно и брижљиво. Затим се и престави старац, и би прибран к претцима својим. А шест месеци по престављењу оца његова Аврама, сконча у Господу и госпођа Сара, мати Макаријева.

Пошто по хришћанском обичају сахрани своје родитеље, Макарије постаде потпуно слободан, и раздаваше потребитима све што му беше остало иза родитеља. Само му туга притискиваше душу, што није имао коме да открије тајну срца свог и да добије упуство коме да се обрати и ко да га научи богоугодном животу. И мољаше се свим срцем Богу, да му пошље доброг наставника, који би му показао пут спасења.

Утом дође празник једнога светитеља, кога су Макаријеви родитељи свечано прослављали. По угледу на своје родитеље, Макарије спреми обед, не само ради суседа него нарочито ради сиротих и убогих. Стојећи тог дана у цркви на молитви, он угледа једног старог монаха где уђе у цркву. Власи му беху седе, брада му беше до појаса, у лицу беше блед од испосништва: појава врло

достојанствена и унутрашњи лик душе његове беше украшен красотама врлина. Овај стари монах имао је не много далеко од тог села своју усамљеничку келију на једном усамљеном месту. Он се није уопште појављивао. А овом приликом Бог тако удеси, те он дође у ову сеоску цркву да се причести светим Тајнама. После свете литургије замоли Макарије овог инока да сврати код њега на обед. По завршеном обилном угошћењу, сви се разиђоше. А Макарије задржа мало инока, и издвојивши се са њим насамо, он паде к ногама старчевим, и рече: Немој ми забранити, оче, да сутра дођем твојој чесности, јер хоћу да ми ти будеш добри саветник за живот који треба да водим. - Старац му одговори: Дођи синко, када хоћеш. - И отиде старац.

Сутрадан Макарије оде старцу, и каза му све тајне срца свога, како жели свом душом да служи Господу, и моли старца да га упути шта треба да чини. А старац га душекорисним разговорима задржа тог дана код себе. И на заходу сунца прихватише се мало хлеба и соли. После тога старац нареди Макарију да отпочине. Сам пак стаде на молитву, и имајући ум горе, дубоко у ноћи, он паде у усхићење, и виде сабор белоликих монаха са крилима, који кружећи око Макарија говораху: Устани, Макарије и почни

службу наложену ти од Бога! Не одлажи је за друго време, јер лењ човек не ратује, а вредан добија награду. - Видевши то, божанствени старац исприча изјутра Макарију. И испраћајући га рече му: Синко, што хоћеш да чиниш, чини брже, јер те Бог позива на спасење многима. Стога се отсада немој ленили на богоугодна дела! - И пошто га много поучи о молитви и бдењу и посту, отпусти га с миром.

Вративши се дома, блажени Макарије раздаде сиротињи све што је имао, не остављајући ништа за себе. И пошто се у току неколико дана ослободи свих житејских брига, и сам постаде сиромас, дође опет старцу, предајући себе потпуно на слатку службу Господу. Старац с љубављу прими божанственог јуношу Макарија, показа му почетке монашког усамљеничког молитвеног живљења, и научи га, доличном монасима, рукодељу како да плете котарице, а недалеко од себе начини му и келију, јер је старац волео да сам живи у Богу. И одведе у ту келију ученика, и даде му потребне заповести о молитви, и о храни, и о рукодељу.

Тако блажени Макарије крену с Богом тесним путем монашког житија. И из дана у дан напредоваше у закону Господњем. После неког времена епископ тога краја дође у то село. И сазнавши од житеља тога села за блаженог

Макарија, позва га к себи, и пошто је била велика потреба постави га за свештеника те цркве, иако је био још млад. Но после не много дана дотужи Макарију свештеничка служба, јер му прекину безмолвије, молитвено усамљеничко тиховање и он побеже оданде, и настани се негде близу једног другог села. Ту му се придружи један прост побожан човек, и служаше му: продавао је његово рукодеље, и доносио му храну. А ђаво, не подносећи да га млад монах гази, устајаше и ратоваше против њега разноврсним искушењима. Некад му внушаваше недоличне помисли, а некада навођаше на њега привиђења и страшила. Јер док је Макарије бдио на ноћној молитви, ђаво из темеља потресаше келију, а понекад се у змију лретвараше, и гмизећи по земљи на њега наваљиваше. А блажени Макарије, ограђујући себе молитвом и крсним знаком, ни у шта не сматраше ова искушења, говорећи с Давидом: Нећу се бојати страхоте ноћне, ни стреле која лети дању, ни помора који иде по мраку (Пс. 90, 5-6).

Пошто лукави није могао победити непобедивог, он изведе против њега овакво лукавство. Један житељ тога села имађаше кћер девојку, коју неки младић прошаше себи за жену. Али пошто беше сиромаш и припрост,

родитељи не окретаху главу на младића, не желећи да своју кћер даду за њега. А девојка вољаше тога младића. И распаљени узајамном љубављу, они се потајно дадоше једно другоме. И девојка затрудне. И када упита младића, шта да каже родитељима; он имајући у себи учитеља неваљалства, одговори јој: Реци им, да ти је то урадио онај пустињак. - Она послуша нечастиви савет, и наоштри језик свој као змија против невиног монаха. А када родитељи приметише да је она трудна, стадоше је тући и питати с ким је пала. Она одговори: С пустињаком вашим, кога ви сматрате за свеца. Јер када једном бејох изван села, и када се приближих месту где он живи, он ме срете на путу и учини насиље нада мном. А ја од стида и страха никоме то нисам казала досада.

Ове речи њене као неке стреле ранише њене родитеље и рођаке. И они сви скупа полетеше на светитеља, дотрчаше до његове келије, вичући и претећи, извукоше га из келије и тукоше дуго, па га са собом одведоше у село. А тамо сабраше полупане лонце, почађале грнце, дршке од крчага; повезаше их, и обесише о врат Макарију. И тако га вођаху по селу: страшно га исмевајући, бијући, ударајући, косу му чупајући, ногама га газећи, и вичући: Овај монах силова нашу девојку! Хајде, сви га ударајте и бијте! - У

том се деси да ту пролажаше један честит човек, и када виде шта се дешава, упита оне што су то радили: Докле ћете туђи невиног страног монаха, не испитавши тачно, да ли је истина што му се приписује? Јер сматрам да то није истина, већ је просто клевета. - Они и не обратише пажњу на речи овога човека, него продужише своје злодело. А онај христољубац, који Бога ради служаше Макарију, продајући његово рукодеље иђаше из далека за Макаријем кога су вукли, стиђаше се и плакаше, и не могаше одбранити и отети Макарија из руку оних који су га као пси многи опкољавали. А они се окренуше, па и њему стадоше претити, говорећи: Ето шта учини пустињак коме ти служиш! - И тукоше Макарија моткама, док не задовољише свој бес и гнев. И лежаше Макарије полумртав на путу. А родитељи оне девојке говораху: Нећемо га пустити, док нам не да јемце, да ће издржавати кћер нашу, која од њега затрудне. - Макарије пак, једва жив, рече ономе који му служаше: Буди ми јемац, човече! - А он, готов и да умре за њега, прими се јемства, па узе Макарија, и једва га одведе у његову келију, јер не могаше ићи од љутих рана.

Пошто мало прездрави, лати се рукодеља с великом ревношћу, говорећи себи: Макарије, имаш жену и децу, стога треба дан и ноћ да

радиш да их храниш. - И прављаше котарице, које продаваше човек што му служаше и добијени новац слаше девојци за издржавање. А када дође време да девојка роди, постиже је праведна казна Божја, јер беше праведника оклеветала за безакоње, и не могаше да роди. Много дана и ноћи мучила се ужасно, горко јаучући од великих болова, јер дете није могло да изађе из ње. А и родитељима њеним се кидало срце, видећи је у таквим мукама, и не знајући шта да раде, говораху: Шта је ово? - Но тада девојка, и против воље своје, каза истину, силно јаучући: Тешко мени кукавној! Заслужујем хиљаде смрти, јер праведника оклеветих, и слагах да ме је он упропастио. А он је невин. Мене је упропастио младић, који је желео да ме узме за жену.

Када то чуше њени родитељи и сви ближњи, запрепастише се, јер их спопаде стид и страх што невином монаху, слуги Божјем, толика зла нанеше. И вајкаху се, говорећи: Авај! тешко нама! - Пронесе се глас о томе по целом селу, и сви се слегеше, и старо и младо, кући тога човека, и слушаху где девојка говори да је пустињак невин. И сви осуђиваху себе, и сами себе називаху проклетима, јер су сви учествовали у оном немилосрдном зостављању светитеља. И договорише се сви са родитељима

те девојке, да отиду служи Божјем, и с плачем припадну к ногама његовим, молећи га за опроштај, еда их не би постигао гнев Божји што су невиноме нанели неправду.

Чувши то, слуга и јемац Макаријев, сав радостан отрча брзо к Макарију, и рече му: Радуй се, оче Макарије, данашњи дан нам је радостан и светао, јер некадању срамоту Бог претвори у славу; и отсада сам ја слободан од свога јемства, а ти си се показао бестрастан и праведан и преславан страдалник. Јер неправедницу ону, која те оклевета и толика ти зла причини, постиже Божја казна, те не може да се породи, и признаде да си ти невин, а да јој је то урадио неки младић. И ето, сви житељи тога села, и младо и старо, хоће да дођу код тебе с покајањем, да прославе Бога за целомудреност твоју и трпљење твоје, и да измоле опроштај од тебе, да их не би постигла нека казна Божја што ти толико зло нанеше.

Када то чу смиреноумни Макарије, би му тешко, јер није желео поштовање и славу људи. Милије му беше примати од људи срамоту него почаст. И чим паде ноћ, он се диже и побеже одатле. И отиде најпре у Нитријску гору, где је оно некада спавао и имао у сну виђење. Ту проживе три године у једној пећини. Затим отиде код Антонија Великог, који се подвизавао

на Фаранској Гори[4], јер је слушао о њему још док је у свету био, и желео је да га види. Преподобни Антоније га с љубављу прими. И Макарије постаде његов блиски ученик, и проживе поред преподобнога доста времена, учећи се од њега савршеном житију у врлинама, и угледајући се у свему на оца свог.

Затим га преподобни Антоније отпусти, и он отиде у Скитску пустињу[5] на нарочити живот. И показа многе подвиге, и толико успе у монаштву да превазиђе другу братију. И називаху га братија "млади старац", јер у младим годинама показа старачко житије. А са демонима вођаше борбу и дању и ноћу. Јер понекад се они отворено преображаваху у разна обличја и привиђења, као наоружани ратници на коњима, који трче у битку. И жестоко нападаху на њега са грајом, хуком и страховитом буком, покушавајући да га убију. Понекад пак невидљиво му навођаху разне страсти са нечистим помислима, и мучаху се да помоћу сваковрсних лукавстава поткопају и разоре тврђаву, Христом основану. Али никако не могаху да нашкоде јуначком борцу, који сву наду положи у Бога, и давидски говораше: Они су наоружани, и на коњима, а ја име Господње призивам, да их саплете и обори (Пс. 19, 8.9); ја ћу Бога учинити својом силом, и Он ће

уништити непријатеље моје демоне који ми досађују.

Једне ноћи док је блажени спавао, опколише га многи демони, будећи га и говорећи му: Устани и певај с нама! немој спавати! - А преподобни, прозревши лукавство њихово, не хтеде устати него им рече: Идите од мене проклети у огањ вечни, припремљен оцу вашем Сатани и вама! - Они му рекоше: Ти хулиш на нас, одговарајући нам тако неправично. - Који то од демона икога побуђује на слављење Бога, или упућује на врлину? - А они, иако му много говораху да устане, не успеше да га дигну. Тада, не подносећи што их он толико потцењује, разјарени скочише сви на њега и стадоше га тући. А светитељ завапи: Христе, помози ми, и избави ме од ових што ме опколише, јер ме опколише као пси многи, и разјапише чељусти своје на ме. - И тог часа сви демони ишчезоше с хуком.

Једном приликом преподобни накупи у пустињи палмове гранчице за плетење котарица. И кад их носаше у келију, сrete га на путу ђаво са српом, и хтеде да га удари, али не могаде. И рече му: Велику муку имам од тебе, Макарије, јер не могу да те савладам. Ето, све што ти радиш, радим и ја: ти постиш, и ја уопште не једем; ти бдиш, и ја никада не спавам. Има само

једно чиме ме побеђујеш. - А шта је то? упита га Макарије. - Твоје смирење, одговори ђаво, и због њега ти не могу ништа.

Када блаженом Макарију беше четрдесет година, он доби од Бога дар исцељивања и пророштва и власт над нечистим дусима. И удостојен свештеничког чина, ава постаде отац онима који живљаху у Скиту. О његовој храни и пићу, и како се постио, не треба много ни говорити. Јер се тамо нико ни од најлењивијих монаха не преједаше, нити ко изискиваше нека боља јела. И то са два разлога: прво, због велике оскудице на том месту у ономе што је потребно; и друго, због божанствене ревности многих тамошњих отаца, од којих се сваки старао да у испосничком животу друге подражава, па чак и превазиђе.

О другим пак подвизима овог небеског човека Макарија, причаше се међу оцима да је ум његов непрестано био узнесен к Богу, и да је умом својим већи део времена био приљубљен уз Бога него уз ствари овога света. А похађаше оца и учитеља свог, Антонија Великог, и вођаше с њим духовне разговоре, и многе поуке од њега добијаше. А би удостојен са још двојицом ученика Антонијевих да присуствује блаженој кончини Антонијевој, и доби од Антонија као најбогатије наследство штап, којим је Антоније

при путовању подржавао своје немоћно тело, изнурено старошћу и испосничким подвизима. А са штапом доби и двоструко дух Антонијев, као Јелисеј од Илије.

Преподобни Макарије чинио је и дивна чудеса. Време је да се што и о њима каже. - Један грехољубиви Египћанин распали се греховном жељом према једној лепој туђој жени. Но пошто је не могаше склонити на прељубу због њене целомудрености и чистоте, и због њене љубави према мужу, то он оде једноме врачу. И замоли врача да учини да та жена, или заволи њега, или да је муж омрзне и најури. Награђен богато од овог Египћанина, врачар пристаде. И онда употреби своја уобичајена лукавства, трудећи се да разним чинима наведе целомудрену жену на прељубу. Али не успе у томе, јер жена беше непоколебљива духа и чврсте воље. Онда врачар учини ово: омађија очи свих који је погледају тако, да свакоме она изгледа кобила а не жена. - И када њен муж дође дома, и виде место ње кобилу, он се запрепасти и збунити шта је то, јер кобила лежаше на његовој постељи. Он јој се обрати речима, али не доби од ње одговор, само гледаше где се она љути. Ипак је знао да је то његова жена, и прозре у томе ђавољу пакост да су рђави људи учинили да она изгледа као кобила. Због тога се

веома ожалости, и плакаше. Онда позва свештенике и показа им жену своју. Али ни они не могоше објаснити шта се то десило с њом, како је и ради чега претворена у кобилу. Јер и њихове очи, као опчињене, гледаху у њој кобилу. А она, како се то с њом деси, не окуси никакву храну, ни сена као кобила, ни хлеба као људско биће. Тада паде њеном мужу на памет да је води у пустињу преподобном оцу Макарију. И пошто јој као кобили метну узду, поведе жену своју у животињском облику. И када се приближи келији преподобнога, братија који беху напољу стадоше негодовати на њега што хоће да са коњем уђе у манастир. А он им рече: Дођох овде, да ова животиња добије милост од Господа молитвама светог Макарија. - Упитан од инока, какво јој се зло десило, он одговори: Ову животињу коју видите, то је моја жена. Али како се претвори у животињу, не знам; и већ је трећи дан како ништа не једе. - Чувши то, братија отидоше и известише светитеља, коме то већ беше откривено, и он се мољаше Богу за њу. Обавештавајући га о томе, они доведоше и саму животињу да му је покажу. А он им рече: Ви сте сами животиње, јер имате животињске очи. А она је онаква жена каква је и саздана, и њена се природа није променила у нешто друго, само тако изгледа вашим очима које су опчињене

мађијама. - Тада светитељ освети воду, и изли је на њену главу молећи се. И тог часа учини те се жена показа у свом првобитном облику, и сви гледајући је видеше да је жена људскога лица. И нареди те јој дадоше да једе. И тако је потпуно исцели. И принесоше благодарност Богу и муж и жена и сви који видеше ово дивно чудо. А светитељ поучи жену да често иде у свету цркву и причешћује се светим Тајнама Христовим. Јер рече жени, ова напаст те је снашла што се већ пет недеља ниси причестила божанским Тајнама. - Пошто тако поучи и посаветова обоје, отпусти их с миром. - Исто тако молитвом исцели и једну девојку, од чаробњака претворену у магарицу, коју њени родитељи беху довели светитељу. А другу девојку, која беше сва у ранама по којима гмижаху црви, исцели помазавши је јелејем.

Многи посетиоци досађиваху преподобном Макарију. Једни су му долазили ради молитве и благослова, и ради корисних савета, а други ради исцељења. Због тога светитељ ископа испод своје келије пећину дубоку око пола стадије, у коју се скриваше од посетиоца који су му долазили у невреме и нарушавали му богومислије и молитву.

Блажени Макарије је имао толику благодат од Бога, да је и мртве васкрсавао. Јеретик неки

Јеракит, који је говорио да нема васкрсења мртвих, дође из Египта, и својим учењем смућиваше братију у пустињи. Он посети и преподобног Макарија. И пред великим скупом братије препираше се с њим о вери; и исмеваше просто изражавање светитељево, јер сам беше красноречив. А када светитељ виде да су братија поколебана у вери, рече јеретику: Каква је корист препирати се речима, када то више шкоди слушаоцима него што користи? Хајдемо на гробље, где су сахрањени умрла у Господу братија наша, и коме од нас Господ да да васкрсне мртваца из гроба да сви виде, онога је вера права и од Бога посведочена. - Овај предлог преподобнога допаде се свој братији, и одоше на гробље. Тада Макарије предложи Јеракиту, да дозове из гроба једног мртваца. А он одговори: Ти најпре учини то, јер си ти то предложио. - Онда се Макарије даде на молитву пред Господом, и пошто се дуго молио, подиже очи своје к небу и рече: Ти Господе, сам покажи чија је вера боља. А то ћеш показати, када наредиш да устане један овдашњи мртвац. - Рекавши то, он позва по имену једнога брата који недавно беше сахрањен, и одмах мртвац одговори из гроба, А братија брзо откопаше гроб, и нађоше васкрслог брата, и раздрешивши повезе што беху на њему, изведоше га жива. -

Кад Јеракит то виде, веома се препаде, и наже да бега. Сва га братија појури као врага, и отераше га далеко од тога краја.

Преподобни Макарије васкрсе и другог мртваца. О томе ава Сисоје прича ово: Бејах у скиту са оцем Макаријем, и настаде време жетве. Тада нас седморо одосмо и најмисмо се да жањемо. И једна удовица сабираше класје за нама и непрестано плакаше. А Макарије дозва господара те њиве и упита га: Шта је овој старици те непрестано плаче? - А он исприча Макарију како муж њен узео залог од једног човека, и изненада умре, не рекавши јој где га је оставио, и сада господар тога залога хоће да њу и децу њену узме као робињу. Рече му Макарије: Кажи јој да дође к нама у подне када се одмарамо. - И када та удовица дође у подне, упита је старац: Зашто непрестано плачеш?

- Она му одговори: Муж мој умре изненада, а био је од једнога човека узео злато на чување, и није ми казао где га је сакрио.

- Старац јој рече: Хајде, покажи нам гроб свога мужа. - И узевши братију, пође са њом. А кад дођоше до гроба, рече старац удовици: Иди дому свом. - И пошто се помоли Богу, старац викну мртваца, питајући га: Где си оставио туђе благо? - А он одговори из гроба: Сакрих га у дому мом испод ногара постеље моје. - Рече му

старац: Заспи опет до васкрсења. - А братија, видевши то, од страха припадоше к ногама његовим. Старац им рече: Ово би не због мене, јер сам ја ништа, него због удовице и сирочади њене учини Бог ово. Ово пак знајте: Бог хоће да душа буде безгрешна, и она добија што год иште од Њега.

- Онда отиде и каза удовици где се налази благо. И она га узе и однесе сопственику, и ослободи ропства себе и децу своју. И сви који чуше то, прославише Бога.

Преподобни Макарије васкрсе и трећег мртваца. О томе пише презвитер Руфин овако: Једном се у околини догоди убиство. И окривише за то једног невиног човека. Он побеже у келију светог. И дођоше по њега, и хтедоше да га одведу као убицу, и предаду суду. Но он се куњаше и заклињаше да је невин у крви убијенога, али они тврђаху да је крив. И пошто се дуго препираху и свађаху, Макарије упита: Где је убијени сахрањен? - И уставши, отиде с њима на гроб његов. И преклонивши колена, мољаше се дуго. Затим рече присутнима: Сада ће Господ показати да ли је овај човек заиста крив у убиству, како то ви тврдите. - И громко викну убијенога по имену, и он се одазва из гроба. И светитељ му рече: Заклињем те вером Христовом, да нам кажеш, да ли те је овај

човек убио? - А он сасвим јасно одговори из гроба, да га тај човек није убио, и да га на правди Бога окривљују. Запрепашћени оваквим чудом, сви присутни падоше на земљу. Затим припадоше к ногама светитељевим, и молише га да опет упита мртваца у гробу, да им каже ко га је убио. Тада преподобни рече: То нећу да га питам, јер ми је доста да невиног спасем од напасти; а да кривца предајем суду, то није моје.

Једном доведоше преподобном једнога младића. Доведе га мајка плачући, јер син њен беше бесомучан. А беше везан, и држаху га два човека. Младић имађаше у себи демона прождрљивости. Јео је по три велика хлеба, и пио по велико ведро воде, па све то повраћао као неку пару и дим, јер су у њему као у ватри сагоревали храна и пиће. А када му мајка не би давала да тако много једе и пије, он би често јео своју поган и пио своју мокраћу. Због тога мајка његова плачући мољаше преподобног Макарија, да се смилује на њеног сина и да га исцели од такве бесомучности. И преподобни се стаде усрдно молити Богу за њега. И после првог и другог дана би лакше младићу, и тражаше мање да једе. Онда светитељ упита његову мајку: Колико хоћеш да твој син једе? Она одговори: Десет литре хлеба. - А светитељ, прекоравајући

је рече јој: Жено, зашто тако много тражиш? - Пошто је блажени седам дана постио и молио се за младића, изагна из њега демоне, и учини да му буде доста три литре хлеба дневно. И још му нареди да не проводи живот у лености, него да ради својим рукама. И тако благодаћу Божјом предаде потпуно здравог младића мајци његовој, и отпусти с миром.

Једном приликом крену преподобни из Скита у Теринут, и успут заноћи на неком незнабожачком гробљу. А ту беху старе кости. Он узе једну и метну је себи под главу. Видевши такву смелост његову, демони се наљутише на њега, и желећи да га уплаше, повикаше женским гласом: О, ти, иди у купатило да се окупаш! - А други демон одазва се из мртве кости што беше под старчевом главом, говорећи: На мени лежи један странац, те не могу да дођем. - Старац се не уплаши, него смело удараше кост ону, говорећи: Устани и иди, ако можеш. - Када то чуше демони, повикаше громко, говорећи: Заиста си нас победио! - и утекоше посрамљени.

Ходећи по пустињи, ава Макарије нађе суху лобању људску где лежи на земљи. Он је штапом преврну, и учини му се као да из ње дође неки глас. И упита је старац: Ко си? - Лобања одговори: Ја бејох поглавица идолских жречева

који су на овом месту живели. А ти си ава Макарије испуњен Духом Божјим, јер чим се сажалиш на оне што су у мукама и помолиш се, они осећају неко олакшање. - Упита старац: А каква је та ваша олакшица или мука, реци ми? - Лобања одговори јецајући: Колико је далеко небо од земље, тако је велики огањ, у коме се ми налазимо, одасвуд паљени од главе до пете. И не можемо да видимо лице један другоме. А када се ти молиш за нас, онда видимо један другог делимично. И то нам бива уместо олакшице. - Чувши то, старац заплака, и рече: Тешко дану у који човек преступи заповест Божју. - И опет упита ону лобању: Има ли која друга већа мука? - Лобања одговори: Постоје испод нас друге муке много дубље. - И када старац упита: Ко се налази у тим тако дубоким мукама? кост одговори: Ми који нисмо знали Бога, ипак осећамо помало милосрђе његово. Али они, који су познали Бога, па Га се затим одрекли, и нису заповести његове држали, муче се испод нас у врло страшним и неисказаним мукама. - Тада свети Макарије узе ону лобању, закопа је у земљу, и отиде.

После тога преподобни старац живљаху одвојено у једној келији у великој пустињи, а манастир беше ниже од њега у другој пустињи и имаћаше много монаха. Седећи једном крај

пута, старац виде ђавола где иде у облику човека, а на себи имађаше длакаву одећу, и о свакој длаци висаше по тиквица. И упита га старац: Куда идеш, неваљалче? - Он одговори: Идем да искушавам братију. - Упита га старац: А што ће ти те тиквице што носиш? - Одговори ђаво: Носим братији јестива. - Старац упита: Је ли у свима њима јестиво? - Он одговори: Да. Јер ако се неком не допадне једно, понудићу му друго, и сва редом, тако да сваки добије по једно. - Рекавши то, ђаво отиде. А старац остаде крај пута док се ђаво не врати. И кад се овај врати, упита га: Је си ли добро прошао? - Он одговори: Рђаво; какво ми добро? - Старац га упита: Зашто? - Он одговори: Зато што сви монаси беху зли према мени и противни, и нико ме не прими. - Старац упита: Зар међу њима немаш ниједнога пријатеља? - Баво одговори: Имам само једнога монаха, који ме слуша; и када дођем к њему, он се врти преда мном као чигра. - Упита старац: Како се зове тај монах? - Теопемпт, одговори ђаво, и отиде.

Онда ава Макарије устаде и пође у доњу пустињу у тај манастир. И кад чуше братија, изиђоше му с палмовим гранчицама. И сваки спремаше своју келију, држећи да ће старац свратити код њега. А он упита: Ко је Теопемпт? - Показах му га, и он уђе к њему у келију. И

Теопемпт га прими као оца, радујући се. И када стадоше насамо разговарати, упита га старац: Како живиш, брате? Он одговори: Молитвама твојим добро. Старац упита: Не досађују ли ти неке рђаве помисли? - Сада ми је добро, одговори брат, јер се стиђаше да исповеди своје срамне помисли. Тада старац рече: Ето, ја, колико година постим и подвизавам се и сви ме уважавају, али мени и у овим старачким годинама још досађује нечисти дух блуда. На то Теопемпт рече: Заиста оче, мноме влада дух блуда. - А старац га распитиваше и за друге мисли које упропашћују душу његову. И брат их све исповеди. Затим преподобни упита брата: Како постиш? Он одговори: До три сата поподне. Светитељ му рече: Пости до вечера, и гладуј, и учи се од Еванђеља и од других Светих Књига да свагда упражњаваш богомислије. И ако ти наиђе рђава иомисао, не примај је; и нека ти се ум никада не вуче по земљи доле, него увек гледај горе, и Бог ће ти помоћи.

Пошто тако учврсти брата, отац Макарије оде у своју пустињу. И када сеђаше крај пута, опет угледа оног истог ђавола где иде, и упита га: Куда идеш? Баво одговори: Идем да искушавам братију. - Рекавши то, прође. А када се опет враћаше отуда, упита га светитељ: Како су братија? Ђаво одговори: Сви се показаше зли

према мени. Па и онај што ми раније беше пријатељ и слушање ме, сад се покварио, и неће да чује за мене. Он се најгоре показао. И заклех се да тамо више не идем, осим после дуго времена. Рекавши то, отиде. А светитељ се поврати у своју келију.

Једном дођоше преподобном Макарију у Скит два млада странца, један брадат а други ћосав, и запиташе га: Где је келија оца Макарија? А он рече: Шта хоћете од њега? Одговорише: Слушали смо о њему и о животу отаца што су у Скиту, и дођосмо да га видимо. Рече им старац. Ја сам. А они му се поклонили до земље, говорећи: Желимо да овде останемо. Старац пак, видећи да су још млади, и да су од богатих, рече: Не можете овде остати. Одговори млађи: Ако нам не даш да овде останемо, ми ћемо отићи на друго место. А старац помисли у себи: Зашто да их терам? Саблазниће се. Примићу их, дакле, јер ће их сам пустињачки труд натерати да беже одавде. И рече им: Добро, останите, и начините себи колибу, ако можете. И даде им секиру, и котарицу пуну хлеба, и соли. И одвевши их далеко, показа им место на једној сурој стени, и рече: Ту начините себи колибу, пошто претходно довучете дрва из шуме, и онда ту живите. - Јер сматраше старац да ће они побећи од труда. А они га упиташе: Шта раде

монаси? Старац рече: Плету врвце од палмових гранчица, и праве од њих котарице. Тако радите и ви, па котарице дајте црквењацима, они ће продавати, и доносити вам хлеба и соли. - И преподобни отиде од њих. А они с великим трпљењем рађаху што им беше заповеђено, и три године не дођоше к оцу Макарију.

Сетивши се ове двојице младића, отац Макарије рече у себи: Шта ли они раде, те не долазе к мени да питају за помисли своје? Други долазе издалека, а ови живе ближе и не долазе. - Јер та два брата нису одлазили никоме, само су ћутке одлазили у цркву ради причешћивања светим Тајнама. Старац се помоли Богу, постећи једну седмицу, да му открије шта они раде. И после тога отиде к њима да види како живе. И кад куцну на врата, они отворише, и угледавши човека Божјег поклонише му се до земље. А старац, пошто сатвори молитву, седе. Старији даде знак млађем да изађе, а сам седе и стаде плести котарицу, не говорећи ништа. И у три сата куцну млађи и уђе, и скува мадо чорбице, постави трпезу, метну три парчета хлеба, и остаде стојећи и ћутећи. Старац рече: Хајдете да једемо. - И једоше, и захвалише Господу. И млађи донесе воде, те пише. А када паде вече, упиташе оца: Хоћеш ли да идеш, оче? Он им одговори: Нећу, него ћу овде ноћити. - И

простреше за њега рогозу у једном углу ћелије, а у другом углу поставише другу рогозу за себе. Настаде ноћ, и они отпочинуше. А свети Макарије се мољаше Богу да му открије њихову врлину. И отвори се кров на колиби, и сину светлост. А она два брата не видеше светлост, и мишљаху да старац спава. Старији дрмну млађег, и устадоше оба; и опасавши се, подигоше руке к небу, и мољаху се тајно. И виде преподобчи где демони као муве насрћу на млађег, и једни хоће да му седну на усне, други на очи. А Анђео Божји стајаше са пламеним мачем и брањаше га и одгоњаше од њега демоне. Старијем пак демони се не могаху ни приближити. А у зору они оба опет отпочинуше. Преподобни Макарије се направи као да се трже од сна, и сви устадоше. И старији брат упита: Оче, хоћеш ли да читамо дванаест псалмова? Старац одговори: Да. И најпре певаше млађи; и после сваког стиха излажаше из његових уста пламена свећа и узлажаше на небо. Онда стаде старији певати, и из његових уста излажаше пламен као млаз и досезаше до неба. А пошто завршише псалмопјеније, старац им на растанку рече: Молите се за мене! А они му се ћутке поклонили до земље. И отиде од њих ава. И би му јасно, да је старији савршен у врлини, а да се са млађим још бори ђаво. И после не много дана

усну у Господу старији, а три дана после њега престави се и млађи. И када су неки оци долазили код аве Макарија, он их је водио у колибу она два брата, и говорио: Ходите да видите место, на коме су се подвизавали велике слуге Христове.

Једном када се преподобни молио Богу, дође му глас говорећи: Макарије, још ниси достигао висину двеју жена што заједно живе у оближњем граду. - Чувши то, старац узео свој штап, и отиде у споменути град. И наставши њихов дом, куцну у врата, и одмах изађе једна од њих, и прими га с великом радошћу. Дозвавши их обадве, старац им се обрати овако: Због вас сам толики пут потегао: дошао сам из далеке пустиње, да бих сазнао дела ваша. Реците ми их, не скривајући ништа. - А жене одговорише старцу: Веруј нам, свети оче, да ни прошле ноћи не бесмо слободне у постељи од мужева наших. Каква онда дела тражиш од нас? - А старац настојаваше молећи их, да му открију начин свога живота. И оне, немајући куд, рекоше: Ми смо рођаке, јер смо се удале за два брата. И живећи заједно петнаест година у једном дому, ми нисмо једна другој рекле ниједну рђаву или ружну реч, нити смо се свадиле. И све до сада живимо у свету. Бесмо се договориле да оставимо своје телесне мужеве, и да отидемо међу свете деве које Богу служе, али

не могосмо умолити своје мужеве, да нас пусте, мада смо их са многим сузама молиле и преклињале. Пошто нам се не испуни та жеља, ми се заветовасмо пред Богом и међу собом, да све до смрти своје не рекнемо ниједну световну реч. - Чувши то, свети Макарије рече: Заиста, Бог не тражи ни деве, ни удате, ни монахе, ни мирјане, већ добру вољу, и њу прима као само дело, и свакоме по његовој доброј вољи даје Светога Духа, који дејствује и руководи животом свакога који хоће да се спасе.

У дане овог преподобног Макарија Египатског засија врлинама у тим истим пустињама други Макарије: преподобни Макарије Александријски, који беше презвитер манастира званог Келије[6]. То место, звано Келије, налазило се у пустињи између Нитрије и Скита. Овај блажени Макарије Александријски често је посећивао светог Макарија Египатског, и они су много пута заједно путовали по пустињи, јер су имали велику љубав један за другог. А када се у та времена зацари злочестиви Валент, аријанац, настаде велико гоњење на православне. Јер у Александрију дође неки Лукије, епископ аријански, са великом војском, и отера са престола блаженог Петра епископа, који беше после светог Атанасија Великог. Лукије посла војску да и из пустиње

протерају све свете оце, а најпре обадва Макарија. Њих обојицу утоварише у лађу и одведоше на неко далеко острво, на коме беше непознат Христос Бог, а обожаваху се идоли као богови. На том острву беше у идолског жреца кћи бесомучна. Она осети долазак светих Макарија, и других преподобних отаца са њима, и потрча им у сусрет вичући: Зашто дођосте овде, јер је острво ово наше старо обиталиште? - А они сатворивши молитву, истераше демона из ње, и потпуно је оздравише. Када то виде њен отац, идолски жрец, одмах поверова у Христа и крсти се. Исто тако и сви житељи тога острва примише свету веру и своје идолиште претворише у свету цркву. Када то сазнаде злочестиви епископ Лукије, застиде се што је тако велике оце прогнао из њихових обитељи, и посла потајно те врати обадва блажена Макарија на њихова места, и све остале оце што беху с њима. И опет светог Макарија Египатског прими Скитска пустиња, а Александријског - Келије.

Преподобном оцу нашем Макарију Великом Египатском са свих страна долажаху многи: једни ради поуке и духовне користи, а други ради исцељења. И мноштво болесника стицаху се к њему. Због тога би потребно да се подигне гостопримница, како би у њој становали

посетиоци и болесници. И он подиже гостопримницу. И сваког дана помазујући светим јелејем по једнога болесника, исцељиваше га и отпушташе. Није одмах исцељивао све, да би се задржали код њега који дан, те поред исцељења тела добијали и исцељење душе, слушајући његове богонадахнуте поуке. А одреди једног од братије да служи у гостопримници. Но овај, потстакнут од демона, подаде се страсти среброљубља, и од онога што је било одређено за сиротињу он скриваше по нешто за себе. Преподобни Макарије га саветоваше, говорећи му: Брате Јоване, послушај ме, и прими мој савет који ће ти бити од користи. Тебе куша дух среброљубља, јер ми тако би откривено о теби. И знам, ако послушаш мој савет и прекинеш са тим рђавим делом, успећеш у делима Божјим, и прославићеш се на овоме месту, и болест се неће приближити телу твом и скончаћеш у страху Божјем. А ако не послушаш завршићеш као Гијезије, разболећеш се од губе. Но Јован не послуша светитеља, и не престаде са својом рђавом навиком. Он и даље присвајаше себи од онога што беше одређено за сиротињу, робујући среброљубљу, које Јуди стави омчу на врат. И на петнаест или двадесет година после престављења светог Макарија, Јован се разболе

од губе, и цело му тело беше покривено ранама. И тако он погуби не само приграбљени новац, него и душу своју несрећну.

Кад је једном приликом преподобни путовао из Скита у Нитријску Гору, и кад већ беше близу, рече своме ученику: Похитај мало испред мене. - Пожуривши, ученик сrete једног идолског жреца, који је брзо ишао и носио једно велико дрво. А брат повика к њему: Еј ти демоне, куда идеш? - Жрец се заустави, и силно га изби, и остави га једва жива, и журно продужи пут. Мало даље путем сrete га ава Макарије, и рече му: Спасевај се, трудољупче, спасавај се! А он се зачуди, и упита оца: Какво добро видиш у мени, те ме таквим речима поздрављаш? - Старац одговори: Видим да си трудбеник. - Жрец рече: Од твојих речи, оче, обузе ме милина, јер осетих да си Божји човек. А један други инок сrete ме мало пре, и увреди ме, и ја га избих намртво. - И припаде жрец к светитељу, и грлећи му ноге рече: Нећу те оставити, оче, док ме не начиниш хришћанином и иноком. - И пође са светим Макаријем. И кад одмакоше, нађоше брата где лежи на путу једва жив, узеше га и однесе у цркву, која се налази у Нитријској Гори. А када нитријски оци видеше где са преподобним Макаријем иде идолски жрец зачудише се. И пошто жреца крстише,

замонашише га. И због њега многи јелини постадоше хришћани. И говораше ава Макарије: Рђава реч и добре људе чини рђавима, а добра реч и рђаве људе чини добрима.

Када се једном преподобни Макарије налазио у обитељи аве Памва, рекоше му старци: Оче, реци братији коју поуку. - А он им одговори: Опростите ми, још нисам монах, али сам видео монахе. Јер када сам једном седео у својој келији у Скиту, појави се у мени мисао да идем у унутрашњост пустиње, да тамо видим нешто. И са том мишљу ја сам се борио пет година, бојећи се да то није неко искушење од демона. Али пошто ме та мисао не напушташе ја отидох у удаљену пустињу, и нађох тамо баруштину и усред ње острво. И дођоше звери пустињске да пију воде, и међу њима угледах два нага човека, и тело се моје уплаши, јер мишљах да су то духови. А они, кад ме видеше уплашена, рекоше ми: Не бој се, јер и ми смо људи. Ја их упитах: Одакле дођосте у ову пустињу? Одговорише ми: Ми смо из општежића; и договорисмо се те дођосмо овде. И већ је тридесет година како смо напустили обитељ. Један је од нас Египћанин, а други Либијац. - И упиташе ме: Како је сада у свету? Је ли земља као обично плодородна? Ја им одговорих: Да. И опет их упитах: Како могу

бити монах? - Они ми одговорише: Ако се човек не одрече свега што је у свету, не може бити монах. - И рекох им: Слаб сам, и не могу да будем као ви. - Они ми рекоше: Ако не можеш да будеш као ми, онда седи у келији, и оплакуј грехе своје. - И опет их упитах: За време зиме, зар се не смрзавате? и за време летњих жега, зар сунце не опаљује тела ваша? - А они одговорише: Бог је тако удесио, да зими не патимо од мраза, ни лети од жеге. - Зато вам рекох, браћо, да још нисам постао монах, али сам видео монахе.

Неки оци упиташе аву Макарија: Зашто си тако сув? - Јер не само када се постио, него и када је јео, тело његово вазда беше суво. Одговори им старац: Чаркач, којим се чаркају дрва и суварци на ватри, увек се огњем опаљује; тако и човеку, ако ум свој погрузи у страху Божјем и стално размишља о Страшном суду и огњу гејенском, сам тај страх једе тело његово и суши кости његове. - Опет га упиташе братија: Оче, како треба да се молимо? Одговори им старац: Нису потребне многе речи, него треба подигнути руке и говорити: Господе, како хоћеш и како знаш, помилуј ме! - А ако наиђе искушење, треба говорити: Господе, помилуј! - И Господ зна шта је нама на корист, и учиниће с нама по милости Својој.

Ава Исаија рече ави Макарију: Кажи ми коју поуку, оче. Старац му рече: Бегај од људи. Упита га ава Исаија: А шта то значи бегати од људи? Старац му одговори: Седи у својој келији, и оплакуј грехе своје. - А ученику своме Пафнутију рече: Ником не чини нажао, никога не клеветај. Поступаш ли тако, спашћеш се. - Опет рече старац: Немој се бавити у келији брата који је на злу гласу.

Ави Макарију дође брат неки, и упита га: Реци ми реч којом ћу се спасти? Старац му одговори: Иди на гробље, и грди мртваце. - И брат отиде на гробље, изгрди мртваце, и камењем изудара гробове, па се врати и исприча старцу шта је урадио. А старац га упита: Ништа ли ти не рекоше? Ништа, одговори овај. Онда му старац рече: Иди опет, и похвали их. И отиде, и поче похвалама обасипати мртваце, говорећи: апостоли, свети и праведни! - И врати се старцу и обавести га о томе. Старац га упита: Ништа ли ти не одговорише? Ништа, одговори брат. Рече му старац: Видиш, они ти не одвратише равном мером када си их грдио, нити ти што прозборише када си их похвалама обасипао. Тако и ти: ако хоћеш да се спасеш, буди као мртац: не љути се када те срамоте, нити се горди када те хвале, као што се ни мртваци не

љуте када их срамоте нити горде када их хвале, и спашћеш се.

Казиваху братија о овом блаженом оцу Макарију, да ни реч није проговарао с братом који би дошао к њему као светом и великом човеку. А ако би га неки брат, који га низашта није сматрао, упитао: Ава, када си био камилар, и крадуцкао шалитру, и продавао је, нису ли те газде твоји тукли? Тада би ава с радошћу одговарао на таква питања и разговарао с братом.

Једном старци Нитријске Горе позваше к себи аву Макарија, говорећи: Оче, да се мноштво братије наше не би мучили долазећи к теби, боље ти сам дођи до нас пре но што отидеш ка Господу. - И када преподобни Макарије дође у Нитрију, сабраше се сви око њега, и молише га старци да каже братији коју реч. А он плачући рече им: Плачимо, браћо, и нека очи наше лију сузе које нас очишћују, пре но што пођемо онамо где ће сузе пећи тела у мукама. - И плакаше сви; и павши на лица своја говораху: Моли се за нас, оче!

Вративши се једном с пута својој келији, преподобни Макарије затече лопова где износи његове ствари из келије и товари на магаре. Преподобни се направи као да је странац, не говорећи да је домаћин куће, и поможе лопову

да изнесе и удобно натовари све ствари на магаре, и испрати га мирно, говорећи у себи: Ништа не донесмо на овај свет, па не можемо ништа ни однети. Господ даде, и како хтеде Он тако и би. Благословен Бог у свему!

За овог преподобног аву Макарија говораху оци, да он постаде као земни Бог. Јер као што Бог покрива цео свет, тако ава Макарије покриваше слабости људске које виђаше. Видећи их, он беше као да их не види; и чујући, као да не чује.

Једном један ученик преподобног Макарија отиде у град да прода рукотворине: котарице и рогозе. И сrete га у граду бдудница, којој се допаде лепи младић чим га виде, и позва га к себи, као да хоће да купи котарице. А он, не знајући њену лукаву намеру, уђе у њен дом. Она узе једну котарицу, и питаше га шта стаје. Затим му поче говорити саблажњиве речи, као некада Египћанка целомудреном Јосифу, покушавајући да га наведе на грех. Видевши да је у опасности, и да је близу пада у грех, брат подиже ум к небу, говорећи у себи: Христе царе, Ти си пророка свог избавио из утробе кита, избави од погибљи и од ове душевне смрти и мене молитвама угодника твог а оца мог Макарија. - И тог часа узе га невидљива рука, као некада Анђео Авакума, и пренесе у келију

његову. А затече светог Макарија где се усрдно моли Богу за њега, да га избави од опасности у којој се налази. Јер је знао шта се збива: својим духовним очима видео је оно што се збива на даљини као да се збива поред њега. И угледавши свог ученика рече: Чедо, узнесимо благодарност човекољубивом Богу, што те избави од чељустима змијиних и од врата паклених, отргнувши те својом божанском силом од грехопада, и преневши те у келију, као некада апостола свог Филипа у Азот (Д.А. 8, 40). - Тако је молитва овог преподобног била моћна пред Богом. А једном и сам би узет на ваздуху, и обрете се на месту које је било веома удаљено. Јер носећи из Скита котарице, умори се и седе, и помоли се Богу, говорећи: Боже, Ти видиш да сам изнемогао. - И одмах се обрете крај реке, где му је требало стићи.

Но, већ је време да испричамо о блаженој кончини овог блаженог Макарија. Пошто је и преподобни Макарије био човек, а поживео је деведесет и седам година, дође време када је и он требало да умре, и тако одужи дуг природи. А о кончини својој он је био обавештен, јер њему дођоше два пречасна човека, и рекоше: Радуј се, Макарије! - То беху: свети Антоније, наставник пустињачки, и свети Пахомије[7], првоначелник заједничког монашког живота. И овако му

говораху: Послао нас је Христос да ти објавимо радосну вест о твојој кончини. Ти ћеш у девети дан од данас прећи у вечни живот. Тог дана доћи ћемо и ми к теби, и с радошћу ћемо те узети са собом, да и ти заједно с нама стојиш пред престолом Господњим, и наслађујеш се бесмртне хране. - Затим му рекоше: Мир теби! - и постадоше невидљиви. А божанствени Макарије сазва своје ученике и рече им: Чеда моја, ево дође време мога одласка! А вас предајем доброты Божјој. Држите дакле отачке прописе и подвижничка предања! - Затим онима, које знађаше да су бољи у врлинама, повери старање о скорашњим монасима; који у духовном узрасту још беху деца, и пошто их много поучи, метну руке на њих и помоли се Богу за њих.

И спремаше се преподобни за одлазак. А кад освану девети дан, Херувим са мноштвом Анђела стаде пред божанственог оца Макарија, и рече: Устани, подражаваоче Господњи, и пођи с нама у живот вечни! Подигни очи своје и погледај, колико ти је Бестелесних Сила и сабора Светитеља послао Сведржитељ, да те прате к Њему! Погледај сабор Апостола, скуп Пророка, мноштво Мученика, лик Светитеља, војску Испосника, дружину Преподобних и Праведних! Предај ми дакле душу своју, коју сам по

заповести Божјој чувао док је у телу живела. Растављену од тела, ја ћу је чесно примити као велико богаство, и пронети је поред вечнопротивних сила, да је одведем пред божанствени престо Господњи, да се весели са свима од века Светитељима.

Пошто ово рече онај страшни Херувим, блажени Макарије целивавши све присутне, помоли се за њих Богу, подиже очи, и пружи руке к небу, и изговори ове последње речи: У руке твоје, Господе, предајем дух свој! - И тако испусти своју блажену душу. А ученици плакаше много за њим.

Серапион, који је описао блажену кончину блаженог Макарија, прича и ово што је чуо од Пафнутија, Макаријевог ученика: Када је онај свети Херувим понео душу светог Макарија и летео к небу, неки оци духовним очима гледајући видеше ваздушне демоне како далеко стоје и вичу: О, какве си се славе удостојио, Макарије! - А светитељ одговараше: О, не! не! ја се још бојим, јер не знам да сам учинио икакво добро. - Затим они демони, који стајаху на већим висинама у ваздуху, викаху: Заиста нам умаче Макарије! - А он одговори: Не! не! још ми ваља бежати. - И када већ уђе на небеска врата, демони плачући викаху: Умаче нам, умаче! - А

он громким гласом довикну: Да, умакох вашим замкама, ограђен силом Христа мог.

Такво би житије, кончина, и прелаз у вечни живот преподобног оца нашег Макарија. Упокојио се 390 године.

НАПОМЕНЕ:

1. Преподобни Макарије назива се Египатским за разлику од савременог му имењака подвижника, који се родио и велики део живота провео у граду Александрији, због чега се и назива Александриским. За своју светост и мудрост Макарије Египатски назива се Великим. Свети Макарије Велики родио се око 301 године.
2. Макарије на грчком значи Блажени.
3. Нитријска пустиња, - коју блажени Јероним назива "градом Божјим" због светости пустињожитеља њених, - била је пространа, граничећи са Либијом и Етиопијом. Назив је добила од суседне горе, где се у језерима налазило много шалитре (нитре).

4. Фаран - пуста и планинска покрајина између Палестине, Египта, Идумеје и Синајског полуострва.
5. Скитска пустиња налазила се дан хода од Нитријске Горе, у северозападном крају Египта. Ова безводна каменита пустиња беше омиљено обиталиште египатских пустињака; прославила се аскетским подвизима монаха који су се на њој спасавали.
6. Овде се подразумева пустиња Келије, која се налази на седам километара југоисточно од Нитријске Горе. То је била пространа пустиња; у њој су биле расејане келије пустињака тако, да они нису могли ни видети ни чути један другог. У пустињи Келије одлазили су обично љубитељи усамљености са Нитријске Горе, пошто би се претходно утврдили у монашком животу. Ту су они проводили безмолвнији живот. Међу пустиницима је постојало правило, да не одлазе један другоме у келију. да не би нарушавали усамљеничко молитвено тиховање. Међу старешинама пустиње Келије био је нарочито познат преподобни Макарије Александријски.

7. Преподобни Пахомије Велики - оснивач општежићних манастира у Египту. Упокојио се у половини IV века. Празнује се 15 маја.

